

Document strategic: Lansarea programului competițional de Repatriere a Cercetătorilor din Diaspora.

Având în vedere ca una dintre cele mai grave probleme cu care se confruntă sistemul de cercetare din România este lipsa resursei umane de înaltă calificare, competitivă pe plan internațional, acest instrument de finanțare își propune creșterea calitativă a resursei umane de care România are urgent nevoie. Astfel, obiectivul principal al acestei inițiative bugetare este realizarea unui salt calitativ în vederea recuperării decalajelor pe care România le înregistrează față de media UE și față de țările din regiune. Acest obiectiv se poate îndeplini prin atragerea de cercetători de excelență din afara țării (români sau străini) pentru care începerea sau continuarea unei cariere de cercetare în România să reprezinte o alternativă viabilă. Prin acest instrument, urmează să se cheltuiască 300 mil euro în următorii 7 ani, impactul anticipat fiind în primul rând atragerea, reținerea, și inserarea în sistemul de cercetare din România a unui număr cât mai mare de cercetători de top din diaspora. Se așteaptă ca prin experiența dobândită în străinătate, acești cercetători să deschidă direcții de cercetare noi sau să aducă un plus de performanță celor existente, să formeze grupuri de cercetare solide, să atragă la rândul lor alți cercetători din diaspora și nu în ultimul rând să atragă noi fonduri de cercetare. Aria aplicațiilor pentru proiectele de repatriere sunt deschise oricărui domeniu de cercetare. Se urmărește ca proiectele din acest program de repatriere a diasporii să atragă fonduri în cuantum echivalent sau mai mare decât bugetul alocat, iar numărul studenților la doctorat formați prin această inițiativă să reprezinte cel puțin dublul numărului de proiecte. Mai jos sunt prezentate punctual detaliile specifice ale acestui program competițional:

1) Țintește cercetătorii români, sau străini, care sunt angajați de minim 5 ani (la data deschiderii competiției) cu normă întreagă în instituții (de cercetare / învățământ superior) din afara României. Directorul unui asemenea proiect poate să fie de cetățenie română dar și de altă naționalitate, iar echipele de cercetare pot avea în componență și cercetători străini.

2) O atenție deosebită este acordată acelor propuneri care includ atragerea de cercetători din diaspora (în afara directorului de proiect) care doresc să se repatrieze.

3) Va funcționa după următorul sistem (criterii minime de eligibilitate):

Condițiile minime de eligibilitate sunt prezentate mai jos, iar competiția se desfășoară pe patru paliere după cum urmează:

- (EL) *entry level*: experiență minim 5 ani la o instituție din afara țării. Maxim 6 ani de la terminarea PhD și minimum 3 articole (din care cel puțin un articol original) ca autor principal (sau autor corespondent) în zona roșie (adică top 25% din articole clasificate în funcție de SRI=score relativ de influență). Buget pe 5 ani de max. 750 K Euro.

- (ER) *experienced researcher*: experiență minim 5 ani la o instituție din afara tarii. Maxim 10 ani de la terminarea PhD + minim 5 articole ca autor principal (sau autor corespondent) în zona roșie. Buget pe 5 ani de max. 1 Mln Euro.
- (SR) *senior researcher*: experiență minim 10 ani la o instituție din afara tarii + $\sum \text{SRIart cu } (\text{SRI} \geq 2) > 10$. Buget pe 5 ani de max. 1.5 Mln Euro.
- (SER) *senior excellence researcher*: experiență minim 10 ani la o instituție din afara tarii. Buget pe 5 ani de max. 2.5 Mln Euro. Autor principal/corespondent la min 1 articol într-o revista din grupul Nature (de ex. Nature Communications, Nature Astronomy, Nature Geosciences, etc.), Science, PNAS, Cells, sau reviste cu $\text{SRI} \geq 15$, precum și coautor a minim 1 articol din aceeași categorie.

4) Pentru repatriere se oferă finanțare pentru acoperirea integrală a costurilor de deplasare a directorului de proiect precum și a membrilor de familie (soț/soție și copii). Totodată se va asigura finanțarea necesară colaborărilor internaționale în cadrul proiectului, precum și participarea la conferințe de prestigiu și asigurarea finanțării costurilor asociate publicațiilor derivate din rezultatele proiectului.

5) Se urmărește atragerea anuală a unui număr de 25-50 de cercetători anual, cu o distribuție echilibrată pe discipline, iar bugetul anual pentru întreaga competiție se situează undeva în jurul sumei de 30-60 Mil Euro.

6) Proiectele sunt finanțate pe 5 ani cu potențială (în funcție de rezultate) prelungire pe încă 5 ani. Raportarea/evaluarea rezultatelor se va face anual. Rezultate: articole în reviste internaționale ISI cu factor de impact mare, atragerea în grupul de cercetare a altor cercetători români care doresc să se repatrieze, atragerea de postdoctoranzi, activități de outreach (inclusiv cărți), organizare de sesiuni la evenimente științifice internaționale importante.

Prelungirea finanțării pe o perioadă de încă 5 ani este condiționată de atragerea de fonduri în cuantum echivalent finanțării inițiale prin participare activă la competițiile naționale/internaționale de proiecte (i.e. ERC). Pentru cercetătorii care au atras deja fonduri în țară (din 2010 până în prezent) prin proiecte de cercetare anterioare proiectului de finanțare, acestea vor fi considerate ca atragere de fonduri și vor conta la prelungire.

7) Proiectele trebuie să beneficieze de portabilitate în orice unitate de cercetare sau învățământ, de stat sau particular, de pe teritoriul României. Se prevede un ajutor financiar de portabilitate (de ex. relocare infrastructură).

8) Salariul cercetătorilor ce vor fi angajați pe perioadă nedeterminată, în urma evaluării la 5 ani, va fi asigurat din bugetul MCI, prin contract cu instituția gazdă.

9) Competițiile, pe toate cele 4 paliere, vor fi deschise anual (sau continuu).

10) Legislația națională în domeniul abilitării va fi modificată, a.î. câștigătorii unor granturi de repatriere să aibă dreptul de a conduce doctorate. În cazul în care instituția gazda are în componența sa și școala doctorală, este de așteptat ca directorul de proiect să fie acceptat în școala doctorală respectivă. De asemenea pe durata desfășurării proiectului (de preferință în primii 2 ani) se așteaptă ca instituția gazda să deschidă spre concurs cel puțin o poziție pe termen nedeterminat, concurs la care directorul de proiect poate participa.

11) Evaluarea se va face strict cu experți internaționali excluzând cetățeni romani, foști cetățeni romani sau cei care se afla în procesul de dobândire a cetățeniei roman. Acești evaluatori vor fi nominalizați direct de CNCS pe baza unor criterii de selecție foarte riguroase (de exemplu, criteriile să fie duble sau triple față de cele ale aplicanților).